

Význam kvalifikovaných citací pro hodnocení publikací

Jaroslav Smítal

Referát doc. Münicha zasluhuje právem ocenění. Podrobnější analýza publikačních výstupů, nejen metodikou „kafemlejnku“, je nutná. Analýza citačních ohlasů publikované práce (např. v jakých časopisech byly citující práce publikovány) je přínosná. Bohužel, nepodává kvalifikovaný pohled na úroveň publikací. Konkrétně, v matematice se nejprestižnější časopisy vyznačují tím, že z hlediska IF nepatří většinou mezi ty nej přednější. Důležité je, že v jednotlivých člancích jsou citovány jen ty práce, které se bezprostředně využívají, nikoliv citace typu „podobné problémy řeší XY v práci Z“. Zohlednění zasluhuje také to, jak dlouho je daný článek citován (tedy, jak dlouho ovlivňuje vývoj oboru).

V některých databázích je uváděn citační poločas, tedy doba, za kterou bylo k danému datu uveřejněno 50 % všech citujících článků; mezi ním a kumulovaným pětiletým IF (WoS) je velký rozdíl. Kvalitní články, publikované např. v Transactions of the American Mathematical Society, jsou citovány ve větším počtu i po 20–30 letech od uveřejnění (vlastní zkušenost); většinou se i po tak dlouhé době jedná o kvalifikované citace, kdy citující autor podstatně využívá citovanou práci. Navíc se jedná o vysoce selektivní časopis, v kterém není jednoduché uspět.

V situaci, kdy je zavedený systém IF snadno zneužitelný, je i systém navrhovaný doc. Münichem jistě lepší, než „kafemlejnku“, ale nedostatečný. (Je znám případ šéfredaktora původně kvalitního časopisu, který musel být odvolán, neboť uměle zvyšoval IF tak, že každý rok v něm uveřejnil několik krátkých článků, ale s bohatým seznamem referencí z téhož časopisu, jistě ne ojedinělý případ. Jsou též jiné, hojně využívané metody zvyšování IF.) Proto je opravdu při hodnocení kvality nezbytné podrobněji analyzovat kvalitu citací.

Z této „džungle“ ale existuje rozumná cesta. Odborníci se obvykle shodnou na tom, které časopisy v daném oboru patří mezi nejprestižnější. Platí to nejen pro matematiku, ale dle mých zkušeností i pro jiné vědy, např. ekonomické. Přitom názory těchto odborníků se dosti rozcházejí s názory Thomson Reuters.